

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Constantini ad populum Antiochenum literae, ne Eusebium Caesaria
abstraherent, sed alium quaererent. Cap. LVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

vt episcopum alterius ecclesiæ, sub quo pacem facerent, appetere neutiquam in animum inducerent, sed ecclesiæ instituto & more, eum sibi deligerent pastorem, quem communis omnium seruator illis cõmonstraret. Ad populum igitur Antiochiæ & episcopos, separatim quæ sequuntur epistolas scripsit.

Victor Constantinus, Max. Aug. Populo Antiocheno. S.

Constantini ad populum Antiochenum literæ, ne Eusebium Cesaria abstraherent, sed alium quærerent.

CAP. LVIII.

Intelligis hanc epistolam & alteram que sequitur epistolam eam quam scripsit ad Eusebium.

Vestra concordia aliis omnibus, qui consilio & sapientia multum pollent, pergrata futura esset, tū mihi imprimis, qui partim lege diuina, & vestra pia vitæ ratione, partim vestris erga me studiis prouocatus, vos, fratres, sempiterna beneuolentiâ complexus sum. Et cum hoc sit reuera verum à rebus honestis fructū percipere, nimirum vt in omnibus, quæ quisque molitur, recta & integra animi cogitatione vtatur, quid quæso est, quod tantoperè vobis possit conuenire? Nec cuiquam mirum videatur, si veritatem vobis dixerò, quæ amicitiam potius erga me, quàm odium in vestris animis parere debet. Atque inter vos fratres, quos vna eademquæ animorum affectio sinceraquæ mens, recto itinere quasi digito demonstrato, ad Deum deducit, & in puram sanctamque eius ecclesiam, velut ciues ascribit, quid præstabilius esse poterit, quàm vt cum omnes res vobis prospere, & ad voluntatem fluant, concordiam & animorum tranquillitatem egregie amplexamini: idque maxime cum & diuinæ legis disciplina vestram voluntatem ad vitam rectè honesteq; moderandam impellat, & nos tam vehementer expetamus, vestrum iudicium sic ratione confirmare, vt de omnibus rebus verè sincerequæ decernatis. At fortasse vobis nonnihil videtur afferre admirationis, quid tandem hoc orationis meæ initium voluerit. Idcirco causam illius dicēdo explicare nec recusò, nec inficio. Fateor equidem me literas quasdam perlegisse, in quibus ex illustri laudum ac testimoniorum præconio, quo tantoperè

EVSEBII DE VITA

copere extulisti Eusebiū episcopum Cæsariæ (quem eti-
 am ipse eruditionis, & modestiæ causâ plurimi faciendū
 iam diu existimaui) plane animaduertebam, vos magno
 studio erga illum incendi, & velle libenter eū vestrę vr-
 bis episcopum constituere. Quantū putatis me animo a-
 gitasse, quam curam vt vestro studio satisfactū esset sus-
 cepisse, dū ad optimum virum conquirendū, qui vestrum
 episcopatū capesseret, accurata cogitatione incumberē.
 Te o fides alina (quæ quidem ex verbo & Doctrina ser-
 uatoris, tanquā exemplar sanctæ sincereque viuendi
 nobis proponis, quæque etiam peregre vitiosis homini-
 bus, ipsa resisteres, si non tua virtus talis esset, vt nul-
 lo modo potestatem cuiquā facias, ea ad quæ stant per-
 ditæ abducendi) te, inquā in hac causâ testem cito.
 Mihi sane is potissimum in hac controuersia victori-
 am consequi videbitur, qui pacis & concordie studio
 flagrat maxime: quippe cum neminem reperias, qui
 non ex pace, vbi eam nihil indecori asferre putet ma-
 gnā animo capiat oblectationem. Proinde istud à vo-
 bis quæso, fratres, vt quoniam pro cupiditate rerum,
 à nobis expetitarum explenda, aliis etiam è fratribus i-
 gnominie & contumelie nota inuisa est, idcirco dein-
 ceps illa confectemur, quæ fidem nostram omni suspi-
 cione & infamia penitus liberet. Ego vero quanquā
 hominem, qui à vobis & tantis honoris ornamentis de-
 corandus, & tanto amore ac benevolentia complecten-
 dus iudicatur, laudo plurimum, tamen ecclesiæ canon,
 qui singulis ratus & stabilis debet manere, non ob eam
 causam infringendus aut debilitandus est, vt singulorum,
 sententiis separatim satisfactum sit, & vniuersi, quod ex-
 petant, assequantur: sed in ancipiti & controuersa dis-
 ceptione, in qua viri huius virtutes cum aliorum com-
 parantur non vnum sed plures liberè, quid sentiant, elo-
 qui oportet: propterea quod cum honores ecclesiasti-
 ci in eo loco & statu sint, vt in illis mandandis nihil in-
 sit vel perturbacionis vel discordie omnium suffragia simi-
 lites sint, & ex æquo omnino expetenda. Neque profe-
 ctò rationi consentaneum est, vt propositum vestrum,
 susceptumque de Eusebio deligendo consilium, præ-
 iudi-

iudicium contra alterum fiat: quippe cum nulli, siue abie-
 ctiores illi sunt, siue illustriores, qui sincere & ex animo
 similiter diuina praecepta ac disciplinam approbant ob-
 seruantq; vlla in re per communem eiusdem disciplinae
 legē, aliis inferiores putari debeāt. Porro autē, si id quod
 planē verū est, ingenuē fateri volumus, concedendū est
 necessario, quod Eusebiū nō ipsius volūtate vobis acqre-
 re, sed vi potius à Cæsaria abducere conamini: quod pro-
 fecto violētiae potius est, q̄ electionis legitimae. Atq; siue
 isto modo, siue secus multitudo sentit, ipse liberē & auda-
 cter affirmare audeo, hāc rē nō leuē & exiguū tumultū il-
 lū quidē excitaturā, sed eā contentionis subministraturā
 materiā, quae efficiet, vt vnus vestrum alteri crimina ob-
 iectare magnopere laborauerit. Nam perinde facitis atq;
 oues, quae cum ob consuetam pastoris curationem, per
 negligentiam ad deteriore partem prolapsam, priore
 educatione destitutae sunt, fruges vastare, & ita perspi-
 cue quid dentium suorum natura & vis valeat, ostende-
 re solent. Quae num ita se habeant, & nos neutiquam o-
 pinione fallamur, vestrum est, fratres (multa enim &
 magna ipsa prima deliberatione animis vestris se offe-
 rent) vobiscum diligenter considerare. Ac primum om-
 niū ecquid de ingenio & mutuo inter vos amore, detra-
 ctū videatur? Deinde quod qui consentientibus hominū
 prudenter de ipso deligendo deliberantiū, suffragiis ad
 episcopatus dignitatem ascendat, diuino iudicio veros
 ex ea fructus percipiturus est, atq; adeo non vulgare be-
 neficium propterea consecuturus, quod vestro omnium
 cōsensu illustre probitatis testimoniū sibi tributū habe-
 at. Postremò, vt vos, sicut vestrae cōsuetudinis est, a qua
 & incorrupta mente in homine conquirendo, qui vobis
 opus fuerit, diligētē operā nauatis, omni seditioso & tur-
 bulento tumultu compresso. Nam tumultus semper
 iniquus esse, & ex odiosa variorum hominum inter se
 comparatione, non scintillae exiguae, sed magna in-
 uidiae incendia excitari solent. Verū vt tandem
 finem dicendi faciam, ita Deo placeam, & ita ve-
 strum causa, vt optatis, vitam mihi suppetat, sicut
 & vos anno & tranquillum pacis quasi portum in quo
 animi

EUSEBII DE VITA

animi vestri conquiescant, vobis exopto: ex quo portu, fordibus seditionis præteritæ eiectis, pacato mentis statu concordiam in earum locum inducite: vexillū quoq; firmæ dilectionis, in nauigio animorum vestrorum erigite: & cursum cœlestem ad lucem æternitatis, gubernaculis, vt ita dicam, ferreis robustisque rectum tenete. Atq; ea ratione illud integrum & incorruptū deinceps fore putatote, quod discordia erat antea labefactatum. Nam sordes seditionis, quæ nauem antè propè corruerant, vniuersæ ex animis vestris, tanquam ex sentina iam spero exhaustæ sunt. Quocirca iam consilio prouidete, vt is rerum omnium status sit, vti nihil in posterum, quod ex vsu ecclesiæ non sit, inconsulta & vana contentione, vel suscipiatur, vel ratum fiat. Deus vos, charissimi fratres, seruet incolumes. Imperatoris epistola ad nos de Episcopatu Antiocheno à nobis repudiato.

Victor Constantinus, Max. Aug. Eusebio. S.

Constantini ad Eusebium literæ, quem laudat quod Antiochiam recusauerat. CAP. LIX.

Epistolam tuam legi diligentissime, ex qua ecclesiæ canonem exquisite abs te seruatum intellexi. In his namque persistere, quæ Deo grata, quæq; traditioni apostolicæ consentanea videtur, permagnæ pietatis est. Ac sic putato, te in hoc ipso plane beatum, quod totius (propè dixerim) orbis terrarum testimonio dignus iudicatus sis, qui vniuersæ ecclesiæ episcopatu perfungaris: & huic tuæ felicitati reuera quasi accessionem adiunctam, quòd omnes ea tui cupiditate ducantur, vt te velint esse apud se. Porro abs te prudenter sane factū est, quòd & domini mandatum apostolicumque ecclesiæ canonem seruare decreuisti, episcopatum ecclesiæ Antiochenæ prorsus repudiando, & in eo episcopatu fungèdo permanere laborasti, quem ab initio Dei voluntate suscepisses. Hac de re literas dedi cum ad populum, tum ad alios ecclesiæ ministros: qui quidem de eadem etiam ipsi scripserant ad me, suamq; sententiã declarauerant. Quas quidem literas, cum tua sanctitas perlegerit, facile intel-
liget,